

Muuttaako aiheuttaja pyörtymistä?

Kiitämme Taisto Talvensaarta ja Raimo Kettusta kiinnostuksesta lääketieteellisen suomen kehittämistä ja terminologian tarkentamista kohtaan. Jäämme kuitenkin erimielisiksi siitä, onko syytä nimittää sydänperäisistä tai muista vakavista syistä johtuvaa tajunnanmenetystä joksikin muuksi kuin pyörtymiseksi.

Pyörtyminen selitetään Lääketieteen termeissä aivoverenkierron äkillisestä heikkenemisestä aiheutuneeksi ohimeneväksi tajuttomuudeksi ja sen vierasperäisiksi vastineiksi annetaan synkopee ja kollapsi. Määritelmä on samansisältöinen kuin Dorland's Illustrated Medical Dictionaryssa oleva selitys englannin ja latinan sanalle syncope ja ruotsalaisessa Medicinsk terminologi -sanakirjassa sanalle synkope. Dorlandin sanakirja nimeää synonyymiksi sanan faint, Medicinsk terminologi sanan svimning. Nämä vastineet ovat myös Lääketieteen termeissä.

Pyörtyminen oireena on samanlainen aiheuttaneesta syystä riippumatta, ja nähdäksemme olisi takaperoista lähteä nimeämään oiretta uudelleen aiheuttajan mukaan. Emme kutsu päänsärkyäkään joksikin muuksi, jos syyksi paljastuu aivokasvain, tai vatsakipua, jos se on johtunut vatsa-aortan repeämisestä. Adjektiivi sydänperäinen taitaa jo yk-

sistään kertoa, että pyörtymisen syy voi olla vakavaa laatua. Jos vakavien syiden mahdollisuutta ei osata ottaa huomioon, tarvittaneen opetuksen ja ohjauksen kehittämistä.

Talvensaaren ja Kettusen toivomus termin pyörtyminen merkityksen varaamisesta pääosin lieville tapauksille taitaa lisäksi hoitua aivan luonnostaan. Lääkäreinähän pyrimme ottamaan selvää oireiden aiheuttajasta. Jos pyörtymisen syyksi paljastuu esimerkiksi sepelvaltimoahtaus, rytmihäiriö tai sydäninfarkti, kohdistuvat hoito, huomio ja terminologia diagnosoituun tautiin.

Pyörtymisen vaihtaminen johonkin muuhun sanaan, vaikka suomenkieliseenkin, olisi myös menetys. Yleiskielisen sanan tilalle tulisi epämääräisempi ilmaus, jota jokainen suomea puhuva ei ehkä välittömästi ja samalla tavalla ymmärtäisi. Tajuttomuuskohtaus-termi ei ole heti mielletävissä nopeasti ohi meneväksi tajuttomuudeksi. ■

JUHANI KELLOSALO, LKT,
Lääketieteen termit -sanakirjan
väistyvä päätoimittaja

VEIJO SAANO, LKT, Lääketieteen
termit -sanakirjan päätoimittaja

TERO KIVELÄ, professori,
Lääketieteen sanastolautakunnan
puheenjohtaja